

Ärendenummer
BN-2021-711

Regeringskansliet
m.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss – En rättssäker vindkraftsprövning (SOU 2021:53), M2021/01277

Byggnadsnämndens yttrande

Byggnadsnämnden i Sotenäs kommun (nämnden) ställer sig mycket kritisk till förslaget.

Skälen till nämndens ställningstagande

I samband med tillståndsprövning för vindkraftsetableringar ska kommunen med nuvarande regelverk tillstyrka en ansökan för att tillstånd ska kunna meddelas, det s.k. kommunala vetot. Det har dock upplevts som en stor osäkerhet kring denna hantering eftersom det inte finns några krav på t.ex. beslutets giltighetstid, motivering, handläggningstid eller när i processen beslutet ska fattas. Frågan om att helt slopa kommunens möjlighet att tillstyrka/avstyrka i samband med prövningen av tillståndspliktiga vindkraftsanläggningar har aktualiserats tidigare. I betänkandet har dock detta inte bedömts lämpligt, främst för att det anses bli för stort ingrepp i det kommunala självstyret. I utredningen föreslås en särskild lagstiftning (lag om lokaliseringsbesked för vissa vindkraftsanläggningar) som reglerar formerna för kommunens beslut om tillstyrkan eller avstyrkan till vindkraftsanläggningar.

Nämnden ställer sig mycket kritisk till förslaget om den bindande verkan som kommunernas översiktsplaner skulle få om vindkraftsetableringar inte strider mot översiktsplanen. Nämnden är också mycket kritisk till förslaget om att kommunens beslut skulle avgränsas till en ren lokaliseringsprövning utan att ha möjlighet att göra sammanvägningar mot andra allmänna intressen som är relevanta i en lokaliseringsprövning av vindkraftsintresset.

För att tillstånd till vindkraftverk krävs, med nuvarande regelverk, att kommunen tillstyrkt etableringen (det s.k. kommunala vetot). Det är dock inte reglerat hur en sådan tillstyrkan eller avstyrkan ska ske beträffande till exempel när i processen detta ska ske, maximal handläggningstid, motivering av beslut eller giltighetstid för beslutet. Detta har lett till en rättsosäkerhet för de sökande med följden att processer kan fördras och bli utdragna i tiden.

Betänkandet har som utgångspunkt haft att föreslå en ordning som blir mer förutsägbar och effektiv kring prövningen av vindkraftsetableringar. Utredningen föreslår därför en särskild lag för lokaliseringsbesked för tillståndspliktig vindkraft. I huvuddrag innebär lagen att kommunen ska avge ett lokaliseringsbesked inom sex månader från komplett ansökan och beslutet ska innehålla en motivering kring kommunens ställningstagande.

Ansökan ska innehålla uppgift om projektområdets utbredning, vindkraftverkens högsta höjd och största antal vindkraftverk som kan komma att uppföras. I betänkandet föreslås att kommunens prövning endast ska omfatta lokaliseringens lämplighet utifrån platsen, höjden och antalet vindkraftverk. Någon avvägning i övrigt mot andra allmänna intressen, såsom natur- eller kulturvärden, ska kommunen inte göra utan detta förutsätts ske i tillståndsärendet.

I förslaget till lag om lokaliseringsbesked anges vidare en huvudprincip om att ett positivt lokaliseringsbesked alltid ska ges till vindkraftsanläggningar som är utpekade i, och i övrigt är förenlig med en, aktuell kommunal översiktsplan.

Utifrån ett medborgarperspektiv är det viktigt att det lokala självstyret och den lokala demokratin får ett stort utrymme eftersom mark- och vattenanvändningsfrågor berör kommuninvånarna i hög grad. Det är därför viktigt att det kommunala utrymmet inte begränsas i den här typen av frågor.

Nämnden anser generellt att det är av största vikt att det kommunala självstyret och bestämmanderätten över mark- och vattenanvändningen (det kommunala planmonopolet) inte inskränks ytterligare i något avseende. Den inskränkning som redan idag finns i plan- och bygglagen genom länsstyrelsens ingripandegrunder i frågor såsom till exempel riksintressen, strandskydd och miljökvalitetsnormer har kommit att högst väsentligt begränsa kommunens möjlighet till självständighet inom den fysiska planeringen.

Nämnden har inget att invända mot betänkandets förslag kring principen att ha en särskild lagreglering kring formerna för ett kommunalt lokaliseringsbesked. Det är positivt att uppnå en tydlighet om vad som gäller formellt kring kommunens ansvar och roll i samband med vindkraftsprövningar. Det är rimligt att det ställs krav på att besluten ska motiveras, vilket i och för sig redan finns reglerat i förvaltningslagens allmänna regler om beredning av ärenden. Kravet på maximalt sex månaders handläggningstid är också rimligt som huvudregel. Detta skulle dock med fördel kunna kompletteras med motsvarande regel som finns om planbesked enligt plan- och bygglagen, nämligen att om kommunen och den sökande inte kommer överens om något annat (5 kap 4 § PBL). När det gäller tidpunkten för det kommunala lokaliseringsbeskedet är det bra att lagstiftningen möjliggör att ge besked tidigt i processen. Det är en fördel för både kommunen och sökande att förutsättningarna för lokaliseringen klarläggs i ett tidigt skede.

Nämnden är mycket kritisk till betänkandets förslag om att kommunen i princip skulle tvingas att tillstyrka vindkraftsanläggningar som har stöd i översiktsplanen. Översiktsplanen är inte juridiskt bindande enligt plan- och bygglagen (3 kap 3 § PBL), vilket skulle innebära inkonsekvens mellan lagstiftningarna som är mycket olycklig.

Nämnden är också mycket kritisk till att prövningen endast skulle omfatta lokaliseringen och inte beakta andra aspekter. Det ligger i sakens natur att en kommunal prövning av lämpligheten av vindkraftsetableringar måste göras som en sammanvägd

bedömning av kända förutsättningar på platsen och inom påverkansområdet för etableringen. I praktiken synes det svårt att kunna skilja på vad som kan anses vara en kommunal lokaliseringsprövning respektive den tillståndsprövande myndighetens lämplighetsprövning.

Nämnden anser vidare att äldre översiktsplaner, d.v.s. planer som har vunnit laga kraft före lagen om lokaliseringsbesked har börjat gälla, inte ska kunna omfattas av den nya lagstiftningen överhuvudtaget. I dessa fall ska alltså kommunen kunna fatta beslut om lokaliseringen oberoende av översiktsplanens inriktning. För översiktsplaner som antas och vinner laga kraft efter att den nya lagen om lokaliseringsbesked för vissa vindkraftsanläggningar har börjat gälla, är det däremot rimligt att översiktsplanen ska beaktas i samband med kommunens beslut om tillstyrkan/avstyrkan. Det är däremot fortfarande orimligt att en tillstyrkan ska vara obligatorisk om vindkraftsanläggningen finns angiven i översiktsplanen.

Nämnden ställer sig mycket tveksam till förslaget till ändring i miljöbalken angående lokaliseringsbesked som är giltiga i fem år. Det är alldeles för lång tid ur ett kommunalt perspektiv med tanke på, dels att en översiktsplan förutsätts aktualitetsförklaras eller tas fram en gång per mandatperiod, dels att den politiska mandatperioden är fyra år.

Skickas till

m.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till christina.leideman@regeringskansliet.se.

Ange diarienummer M2021/01277 och remissinstansens namn i ämnesraden. Yttrandet lämnas i två versioner, den ena i ett bearbetningsbart format (t.ex. Word), den andra i ett format (t.ex. pdf) som följer tillgänglighetskraven.

Robert Yngve
Ordförande Byggnadsnämnden